

MAJANDUSTEATED

БЮЛЛЕТЕНЬ КОН'ЮНКТУРНОГО ИНСТИТУТА

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetustel. tel. 430-23. Piiskopi 2.
Talitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüütli 10.
Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson
Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus
Sektiooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe

Nr. 35 Tallinn, 3. septembril 1940

VI aastakäik

№ 56142

СІСУ:

СОДЕРЖАНИЕ:

Lk.	Стр.
PÕLLUMAJANDUS	СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЙ ОТДЕЛ
Muutusi viljade kasvupinnas 542	Изменения в структуре посевной площади 542
Valdade rahvastik 15. VIII 1940. 544	Число населения в волостях на 15 VIII 1940 544
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	ПРОМЫШЛЕННОСТЬ И ТОРГОВЛЯ
Ühiskaubandus NSVL-us 547	Кооперативная торговля в СССР 547
LAEVANDUS	СУДОХОДСТВО
Tallinna sadama tegevus juulis k. a. 549	Таллиннская гавань в июле 1940 г. 549
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	РЫНОК СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРОДУКТОВ
Võiturg 550	Масло 550
Kaseiin 550	Казеин 550
Peekoniturg 550	Бекон 550
Tapaloomade- ja lihaturg 550	Убойный скот 550
Toornahkade turg 551	Кожа 551
Kanamunadeturg 551	Яйца 551
Piimaturg 551	Молоко 551
Teraviljaturg 551	Зерновые продукты 551
Aedviljaturg 552	Овощи 552
Kalaturg 552	Рыба 552

PÖLLUMAJANDUS

MUUTUSI VILJADE KASVUPINNAS. ИЗМЕНЕНИЯ В СТРУКТУРЕ ПОСЕВНОЙ ПЛОЩАДИ.

Riigi Statistika Keskbüroos on valminud kokkuvõtte viljade kasvupindade kohta 1940. a. Põllu-aiamaapindala oli 1939. a. 1 117 684 ha ja 1940. a. 1 138 535 ha, seega suurenenud 20 851 ha ehk 1,9%. Põllu-aiamaapindala suurenemine ilmnes kõigis maakonnis, kusjuures kõige silmapaistvam oli see Viljandi-, Pärnu-, Saare- ja Läänemaal (3—4%). Põllu-aiamaapindala suurenemine teostus peamiselt uudismaa ülesharimise tõttu. Uudismaade ülesharimine viimaseil aastail on olnud tähtsamaks teguriks põllukultuuride aluse pinna laiendamiseks.

Põllukultuuride kasvupind näitas kõige silmapaistvamat suurenemist tera- ja kaunviljade juures, olles 1939. a. 590 025 ha ja 1940. a. 617 960 ha, s. o. 27 935 ha ehk 4,7% suurem. Tera- ja kaunviljade aluse kasvupinna suurenemine ilmnes kõigis maakonnis, ühes suuremal ja teises väiksemal määral. Kõige rohkem suurenes tera- ja kaunviljade alune kasvupind võrreldes m. a. Tartu- ja Viljandimaal (6—8%) ja kõige vähem Harjumaal, alla 1%.

Rukkikasvupinna suurenemine tera- ja kaunviljade kasvupinna osas oli väga silmapaistev. 1939. a. oli rukkikasvupind 150 942 ha ja 1940. a. 160 210 ha, seega suurem 9 268 ha ehk 6,1%. Rukkikasvupinna suurenemine ilmnes kõigis maades peale Petserimaa. Virumaal oli rukki all 1940. a. 19 390 ha ehk 10,9% rohkem kui aasta varem, Järva- 12 280 ha ehk 10,8% rohkem, Harju- 14 210 ha ehk 3,7% rohkem, Lääne- 12 140 ha ehk 4,5% rohkem, Saare- 8 010 ha ehk 2,1% rohkem, Pärnu- 13 540 ha ehk 5,5% rohkem, Viljandi- 15 790 ha ehk 11,5% rohkem, Tartu- 29 590 ha ehk 7,3% rohkem, Valga- 7 600 ha ehk 3,8% rohkem, Võru- 18 220 ha ehk 3,2% rohkem ja Petserimaal 9 440 ha ehk 2,3% vähem kui aasta varem.

Talinisuk kasvupind oli tänavu väiksem kui aasta varem. 1939. a. oli talinisu all 31 416 ha ja 1940. a. 27 250 ha, s. o. 4 166 ha ehk 13,3% vähem. Talinisuk kasvupinna vähenemine ilmnes kõigis maades peale Petserimaa, kus ta näitas suurenemist. Talinisu-

kasvupinna suurenemine Petserimaal kompenseeris osaliselt rukkikasvupinna vähenemist seal. Talinisu all oli Virumaal 2 620 ha ehk 9,6% vähem kui aasta varem, Järva- 3 020 ha ehk 12,8% vähem, Harju- 3 100 ha ehk 16,6% vähem, Lääne- 3 920 ha ehk 2,5% vähem, Saare- 2 890 ha, aasta varem oli talinisu all seal ligikaudu sama suur pindala, Pärnu- 2 890 ha ehk 21,1% vähem, Viljandi- 2 540 ha ehk 14,4% vähem, Tartu- 4 570 ha ehk 20,4% vähem, Valga- 290 ha ehk 22,0% vähem, Võru- 950 ha ehk 22,9% vähem ja Petseri- 460 ha ehk 2,4% rohkem kui aasta varem.

Suvinisu kasvupind 1940. a. suurenes m. a. 43 956 ha-lt 48 670 ha-le, s. o. 4 714 ha ehk 10,7%. Suvinisuk kasvupinna suurenemine kompenseeris talinisuk kasvupinna vähenemise ja mõjustas isegi nisu kogukasvupinna väikest suurenemist võrreldes m. a.-ga. Suvi- ja talinisuk kasvupind 1939. a. oli kokku 75 372 ha ja 1940. a. 75 920 ha, s. o. 548 ha ehk 0,7% suurem.

Suvinisuk kasvupinna suurenemine ei ilmenud kõigis maakondades ühtlaselt, vaid mõningais ilmes isegi kasvupinna vähenemine. Virumaal oli suvinisuk kasvupind 1940. a. 6 670 ha ehk 3% väiksem kui aasta varem, Järva- 2 160 ha ehk 8,3% rohkem, Harju- 2 900 ha ehk 0,7% vähem, Lääne- 4 170 ha ehk 21,2% rohkem, Saare- 3 170 ha ehk 14,0% rohkem, Pärnu- 4 220 ha ehk 19,4% rohkem, Viljandi- 3 570 ha ehk 7,3% rohkem, Tartu- 9 310 ha ehk 19,8% rohkem, Valga- 2 560 ha ehk 3,7% rohkem, Võru- 6 490 ha ehk 9,9% rohkem ja Petserimaal 3 450 ha ehk 10,1% rohkem kui aasta varem.

Odrakasvupind 1940. a. suurenes võrreldes m. a.-ga. 1939. a. oli odra all 84 090 ha ja 1940. a. 87 790 ha, s. o. 3 700 ha ehk 4,4% rohkem. Odrakasvupind näitas kõige silmapaistvamat suurenemist Kesk-Eestis Tartu-, Viljandi- ja Järvamaal. Kagu-Eestis ilmes aga kasvupinna vähenemine. Odra all oli tänavu Virumaal 10 900 ha ehk 1,6% rohkem kui aasta varem, Järva- 6 940 ha ehk 9,2% rohkem, Harju- 11 290 ha ehk

3,7% rohkem, Lääne- 9 680 ha ehk 4,7% rohkem, Saare- 6 310 ha ehk 4,6% rohkem, Pärnu- 8 230 ha ehk 4,8% rohkem, Viljandi- 7 150 ha ehk 6,6% rohkem, Tartu- 13 360 ha ehk 8,4% rohkem, Valga- 2820 ha ehk 1,4% vähem, Võru- 7 020 ha ehk 1,0% rohkem ja Petseri- 4 090 ha ehk 1,5% vähem kui aasta varem.

Kaerakasvupind 1940. a. näitas suurenemist võrreldes m. a.-ga. 1939. a. oli kaera all 144 603 ha ja 1940. a. 159 050 ha, s. o. 14 447 ha ehk 10,0% rohkem. Kaerakasvupind suurenes kõigis maades peale Harjumaa, kus ta jäi m. a. tasemele. Virumaal oli kaera all 1940. a. 20 020 ha ehk 6,3% rohkem kui aasta varem, Järva- 8 800 ha ehk 21,8% rohkem, Harju- 7 830 ha, Lääne- 4 040 ha ehk 22,7% rohkem, Saare- 2 290 ha ehk 9,0% rohkem, Pärnu- 11 540 ha ehk 8,8% rohkem, Viljandi- 7 970 ha ehk 15,2% rohkem, Tartu- 46 480 ha ehk 10,2% rohkem, Valga- 8 580 ha ehk 9,9% rohkem, Võru- 32 600 ha ehk 7,2% rohkem ja Petserimaal 8 900 ha ehk 19,9% rohkem.

Segaviljakasvupind on aastast aastalt näidanud järjekindlat suurenemist, kuid tänavu jäi üleriigilises ulatuses pisut väiksemaks kui aasta tagasi. 1939. a. oli segavilja 126 690 ha ja 1940. a. 125 500 ha, s. o. 1 190 ha ehk 0,9% vähem. Segaviljakasvupinna vähenemine tuli seetõttu, et teda külvati vähem P.-Eestis, kuna L.-Eestis paiguti suurendati võrreldes m. a.-ga. Segavilja all oli 1940. a. Virumaal 10 050 ha ehk 12,7% vähem kui aasta varem, Järva- 16 870 ha ehk 4,4% vähem, Harju- 13 930 ha ehk 0,3% vähem, Lääne- 10 610 ha ehk 0,1% rohkem, Saare- 2 450 ha ehk 6,9% vähem, Pärnu- 13 490 ha ehk 5,7% rohkem, Viljandi- 24 730 ha ehk 2,4% rohkem, Tartu- 14 980 ha ehk 5,0% rohkem, Valga- 7 040 ha ehk 2,2% vähem, Võru- 8 660 ha ehk 2,9% rohkem ja Petserimaal 2 690 ha ehk 24,2% vähem kui aasta varem.

Tatrakasvupind tänavu näitas suurenemist võrreldes m. a.-ga. 1939. a. oli tatra all 3 192 ha ja 1940. a. 3 960 ha, s. o. 768 ha ehk 24,1% rohkem. Tatrakasvupinna suurenemine ilmnis kõigis maades peale Viljandimaa, kus ilmnis 9,8% kasvupinna vähenemine. Tatrakasvupinna suurenemine oli eriti

suur Lääne-, Saare-, Pärnu- ja Tartumaal. Paiguti suurenes tatrakasvupind mitmekordseks võrreldes m. a.-ga.

Toithernekasvupind suurenes m. a. 5 136 ha-lt 1940. a. 5 530 ha-le, s. o. 394 ha ehk 7,7%. Toithernekasvupind suurenes kõigis maades peale Järva-, Tartu-, ja Valgamaa.

Põldheinte alune pindala näitas m. a.-ga võrreldes langust. Põldheinte all kokku oli 1939. a. 256 860 ha ja 1940. a. 242 310 ha, s. o. 14 550 ha ehk 5,7% vähem. Põldheinte all olevast pindalast oli seemnekultuuride all 6 630 ha. Seemnekultuuridest oli ristikkeinaseemneks (siia hulka on arvatud ka segu timutiga) 4 750 ha ja puhtaid kõrsheinaseemnekultuure 1 880 ha. Põldheinaseemnepõldude pindala näitas 20—26% suurenemist võrreldes m. a.-ga.

Põldheinu heinaks koristati tänavu 196 600 ha-lt pindalalt, millisest oli esimese aasta ristikkeina 83 710 ha, teise aasta — 71 540 ha, kolmanda aasta — 30 680 ha ja muud põldheina — 10 670 ha. Esimese aasta ristikkeina kasvupind osutus tänavu väiksemaks kui aasta varem, mis mõjustaski põldheinte kasvupinna üldist langust. Põldheina karja suviseks söödaks ja karjatamiseks kasustati 39 080 ha.

Muude kultuuride, nagu kartul, loomasöödajuurikad, lina, köögivilj jne., all oli 151 405 ha m. a. 147 481 ha vastu, s. o. 3 924 ha ehk 2,7% rohkem.

Kartulikasvupind 1939. a. oli 89 408 ha ja 1940. a. 89 930 ha, s. o. 538 ha ehk 0,6% suurem kui aasta varem. Peamises kartulikasvatuse rajoonis, s. o. Viru- ja Järva- maal, osutus kartulikasvupind tänavu väiksemaks kui aasta varem, samuti ka Saare- ja Petserimaal, muis maades osutus kõikjal suuremaks kui aasta varem. Kartuli all oli tänavu Virumaal 14 470 ha ehk 8,1% vähem kui aasta varem, Järva- 5 830 ha ehk 2,6% vähem, Harju- 12 040 ha ehk 2,3% rohkem, Lääne- 6 820 ha ehk 0,6% rohkem, Saare- 4 990 ha ehk 1,0% vähem, Pärnu- 7 410 ha ehk 6,7% rohkem, Viljandi- 7 650 ha ehk 7,7% rohkem, Tartu- 13 280 ha ehk 5,1% rohkem, Valga- 3 060 ha ehk 1,6% rohkem, Võru- 9 230 ha ehk 3,2% rohkem ja Petseri- 5 150 ha ehk 5,5% vähem kui aasta varem.

Loomasöödajuurikate kasvupind on aasta-aastalt järjekindlalt suurenenud ja näitas suurenemist ka tänavu. 1939. a. oli loomasöödajuurikaid ja söödakapsaid 10 825 ha ja 1940. a. 11 540 ha, s. o. 715 ha ehk 6,6% rohkem. Loomasöödajuurikate ja söödakapsa kasvupinna suurenemine ilmeskoigis maades peale Viru- ja Pärnumaa. Üldiselt võib märkida, et loomasöödajuurikate ja söödakapsakasvupind suurenes võrreldes m.a.-ga kõige rohkem L.-Eestis, kuna P.-Eestis oli tagasihoidlikum.

Linakasvupind 1939. a. oli 28 060 ha ja 1940. a. suurenes 28 340 ha-le, s. o. 5 280 ha ehk 22,9%. Linakasvupinna suurenemine oli eri paikade järgi väga varieeruv, kuid üldiselt võib mainida, et eriti suur oli see P.-Eestis, L.-Eestis teostus suhteliselt väikesel määral. Lina all oli tänavu Virumaal 1 450 ha, Järva- 540 ha, Harju- 610 ha, Lää-

ne- 1 230 ha, Saare- 280 ha, Pärnu- 3 470 ha, Viljandi- 1 890 ha, Tartu- 3 560 ha, Valga- 1 820 ha, Võru- 6 850 ha ja ja Petseri- 6 640 ha.

Köögiviljade kasvupind 1940. a. suurenes m. a. 8 020 ha-lt 8 770 ha-le, s. o. 750 ha ehk 9,4%.

Muude kultuuride kasvupind, mis 1939. a. oli 16 168 ha, langes 1940. a. 12 825 ha-le, vähenedes seega 3 343 ha ehk 20,7%.

Põlluaia maa ast peale elloetletud kultuuride aluse pinna oli kesas ja söödis kokku 126 860 ha m. a. 123 319 ha vastu, s. o. 2,9% rohkem. Kesa ja söödis olevast maast peeti mustkesana 52 990 ha m. a. 53 138 ha vastu ehk 0,3% vähem. Jaanikesas oli 54 880 ha m. a. 55 457, s. o. 1,0% vähem kui aasta varem. Rohelise väetisega külvatud kesapinda oli 3 570 ha, m. a. 1 229 ha, seega on tänavu roheline väetisega kesa enam kui 2 korda suurem m. a. omast.

VALDADE RAHVASTIK 15. VIII 1940.

ЧИСЛО НАСЕЛЕНИЯ В ВОЛОСТЯХ НА 15. VIII 1940.

Plaanimajanduse kavakindlal teostamisel vajatakse sageli andmeid ka rahvaarvu kohta üksikuis valdades. Need arvud puudusid meil senini täielikult, kuna 1934. a. rahvaloendus toimus tollal olelnud 372 valla järgi. 1939. a. teostatud valdade reform muutis aga ligi 95% valdade piire (valdu jäi teatavasti vaid 248). Kuna 1940. a. kavatsetud uus rahvaloendus paratamatult kandub edasiseks, pidas Riigi Statistika Keskbüroo vajalikuks

koguda andmeid maavalitsuste kaudu. Kuigi kogutud materjali ei saa lugeda täpsaks, osutub ta praegusel silmapilgul siiski ainsaks lähtekohaks rahvaarvu määramiseks valdades, mispärast peame vajalikuks selle avaldamise.

Valdade reformiga koondati meie valdade arv 372-lt 248-le, milliseist käesoleva ülevaate koostamise ajal eksisteerib 246, kuna kahest — Naissaarelt ja Pakrilt — on elanik-

Rahvaarv valdades maade järgi. — Число населения в волостях по уездам.

	1940. a. 15./VIII	1934. a. 1./VIII	Kasv (+) või kahane- mine (-)	Rahvastiku arvu muutus seoses administratiivpiiride muutmisega	Admin.-piiride muutmisega teostunud mõjude kõrvaldamise järel	
					arv	%-des
Viru	105037	107233	- 2171	- 1317	- 854	- 0,81
Järva	47155	49015	- 1860	+ 1159	- 3019	- 6,02
Harju	84963	88405	- 3442	- 123	- 3314	- 3,75
Lääne	63693	66936	- 3243	- 1315	- 3923	- 5,18
Saare	48902	51373	- 2471	-	- 2471	- 4,81
Pärnu	62603	63798	- 1195	- 4668	- 1524	- 2,38
Viljandi	61952	53622	+ 3330	+ 4633	- 1353	- 2,15
Tartu	110523	113069	- 2546	+ 284	- 2825	- 2,51
Valga	25626	25337	- 289	+ 892	- 1203	- 4,51
Võru	73333	75304	- 1971	- 304	- 1617	- 2,14
Petseri	65943	60438	+ 5505	-	+ 5505	+ 9,10
Kokku	750225	767535	- 17310	- 707	- 16603	- 2,22

kond evakueeritud vastava kokkuleppe alusel NSVL-ga. Pärast 1934. a. rahvaloenduse korraldamist veel mõjustasid valdade rahvaarvu kujundamist peale valdade reformi 1934—40. a. vahemikul teostatud Tallinna, Haapsalu ja Võru linna administratiivpiiride laiendamine ning Võõpsu alevi ühendamine Võrumaa valdadega. Rahvastiku arvu muutmist valdades maade järgi 1934. a. ja 1940. a. vahemikul näitab tabel lk. 544.

Võrdlusandmete saavutamiseks 1934. a. rahvaloenduse arvudega on kõrvaldatud administratiivpiiride muutmise mõju maade rahvaarvule. Kuigi rahvastiku koguarv valdades kaotas administratiivpiiride muutmise tagajärjel ainult 707 isikut, osutus administratiivpiiride mõju üksikute maade rahvaarvule kaunis ulatuslikuks. Võrreldes 1934. a. omaga on muutumatult püsinud ainult Petseri- ja Saaremaa piirid.

Rahvastiku üldarv valdades kahanes viimase 6½ aasta vältel 16 603 isiku võrra ehk 2,22%. Lisades sellele rahvastiku loodusliku iibe valdades viimase 6½ aasta jooksul, mis moodustab ca 12½ tuh., tõuseb valdadest lahkunute koguarv mainitud ajavahemiku jooksul ca 29 tuh-le. Muidugi tuleb toodud arvu võtta teatava reservatsiooniga, nagu ka kogu 15. augustiks 1940. a. kogutud andmestikku.

Rahvaarvu langus üksikute maade valdades kõigub 0,81%-st Viru- kuni 6,02%-ni Järva- ja 5,18%-ni Läänemaal. Suurenemist näitas ainult Petserimaa valdade elanikkond.

Valdade uue rahvaarvu alusel tõuseb rahvastiku asustamise tihedus ENSV-s maal linnadeta keskmiselt üle riigi 15,9 elaniku kohta iga km² kohta. Üksikute maade järgi iga km² kohta (linnadeta) tuli 15. VIII 40 elanikke:

	Elanikke 1 km² kohta	Suhte keskmise tihedusega maal (linnadeta) = 100
Viru	14,8	90
Järva	15,9	100
Harju	15,1	95

	Elanikke 1 km² kohta	Suhte keskmise tihedusega maal (linnadeta) = 100
Lääne	13,3	84
Saare	16,6	105
Pärnu	12,1	76
Viljandi	15,3	97
Tartu	15,9	100
Valga	17,1	108
Võru	18,2	115
Petseri	35,2	222

Kuigi keskmine tihedus maakondade järgi, arvatud välja Petserimaa, on võrdlemisi ühtlane, erineb rahvastiku tihedus valdades õige tublisti. Rahvastiku tiheduse poolest osituvad meie vallad järgmiselt:

iga km² kohta elanikke	valdade arv	elanike arv % valdade rahvastiku koguarvust	pindala %-es valdade kogu- pindalast
5—10	18	5,3	10,9
10—15	72	27,2	36,3
15—20	83	31,2	30,4
20—25	42	18,7	14,6
25—50	23	12,5	6,6
50 ja rohkem	8	5,1	1,2
Kokku	246	100,0	100,0

Kõige hõredamini asustatud valdades tuleb keskmiselt iga km² kohta 5—10 elanikku. Niisuguseid valdu on 18, kuid nad moodustavad rohkem kui 1/10 kogu ENSV territooriumist (10,9%). Hõredalt asustatute hulka kuulub ka järgmine valdade-rühm 10—15 elanikuga iga km² kohta. Koos eelmisega moodustavad mõlemad hõredalt asustatud valdade rühmad ligi 1/2 (47,6%) kogu ENSV territooriumist. Teisalt leidub rida äärmiselt kõrge tihedusega valdu. Nende hulka kuuluvad kõigepealt vene rahvusest elanikega Peipsi-äärsed vallad Tartumaal, enamik Petserimaa valdadest ning tööstuskeskused, nagu Erra vald Kiviõliga ning Kohtla.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

ÜHISKAUBANDUS NSVL-US. — КООПЕРАТИВНАЯ ТОРГОВЛЯ В СССР.

Mag. E. Vint.

Sotsialism ja ühiskaubandus.
Социализм и кооперативная торговля.

Majandusliku aluse NSVL-us moodustavad sotsialistlik majandussüsteem ja valmistamisvahendite sotsia-

listlik omandus. Sotsialistlikul omandusel võib olla riikliku omanduse vorm, mis kujutab üldrahvusliku pärisosa, või kooperatiivne vorm, mis on kooperatiivsete ühenduste omandus.

Ühiskaubandus, mis kujutab endast sotsialistliku omanduse kooperatiivset vormi, on lahutamata osa sotsialistliku majandussüsteemi kujundamises. Ühiskaubanduses on sotsialismi aate ja süsteemi eest võitlejad näinud tähtsamat vahendit oma eesmärkide taotlemisel. Sotsialistliku majandussüsteemi juht Lenin püstitas töölisühistegevuse kohta nõude juba 1910. a., et töölisühistegevus kujuneks klassivõitluse vahendiks ja aitaks kujundada sotsialistlikku ühiskonda. Töölisühistegevus olgu vahendiks, mis oma mitmekülgse tegevusega peab hävitama kapitalistliku süsteemi ja tihedas koostöös ametiühingute ning mitmesuguste muude töölise organisatsioonidega olgu suuteline ehitama üles uut sotsialistlikku ühiskonda.

Sotsialistliku kaubanduse seisund.
Социалистическая торговля.

Kapitalistliku kaubanduse hävitamiseks oli NSVL-us eriline tähtis ülesanne ühiskaubandusel. Ühiskaubanduse kaasebil oli võimalik

kujundada NSVL-u praegune sotsialistlik kaubandus, millest oli jaemüügi osas juba 1933/34. a. pool riikliku ja pool ühistegeliku kaubanduse käes.

	Jaemüügi kaubanduse läbikäigu % koostis.		
	1922/23	1927/28	1933/34
1. Sotsialistlik riiklik kaubandus	14%	15%	50%
2. Sotsialistlik ühistegelik kaub.	11%	61%	50%
3. Erakaubandus	75%	24%	—
	Kokku: 100%	100%	100%
Sellest:			
Sotsialistlik kaubandus kokku	25%	76%	100%

Sotsialistliku ühiskonna ülesehituse algastail (1922/23) oli erakaubanduse käes 75% jaemüügist ja sotsialistlikul kaubandusel 25%.

Eesmärgikindla organiseerimistööga tõusis sotsialistliku kaubanduse osa ühiskaubanduse arvel 1927/28. a. 76% ja erakaubanduse tähtsus langes 24%-le. Samal ajavahemikul suurenes riikliku kaubanduse tähtsus ainult 1%.

Hiljem on arendatud järjekindlalt sotsialistlikku riiklikku kaubandust ning 1933. a. ei olnud enam erakaubandust ja sotsialistlikku riikliku ja ühistegeliku kaubanduse osatähtsus jaemüügi kaubanduses oli siis võrdne. Kuni 1935. a. oli ühiskaubandus linna kui ka maa teenistuses. Kuna mõlemad sotsialistlikud kaubandusvormid ei suutnud rööbiti tegutsedes rahuldada igakülgset rahva kiirestikasvavaid nõudeid ja vajadusi, andis NSVL-u valitsus pärast põhjalikku küsimuste kaalumist Valitsuse esindajate ja ühistegelaste ühiseil nõupidamisel 29. IX 35 dekreediga sotsialistliku riikliku ja ühistegeliku kaubanduse kaubandusliku tegevuse piirkondade kohta, millega eraldati eri piirkonnad sotsialistlikule riiklikule ja sotsialistlikule ühistegelikule kaubandusele. Antud dekreediga alusel koondati kaubanduslik tegevus maal ühistegevuse kätte, milline oli maal mitte ainult tarbijaskaubanduse arendajaks, vaid teostas ka põllumajandussaaduste kokkuostu maaharijalt. Linnades ja tööstusis anti kaubanduslik tegevus sotsialistliku riikliku kaubandusorganisatsioonile kätte.

Ühiskaubanduse ulatus.
Объём кооперативной торговли.

Kaubanduse korraldamise andmine maal ühiskaubanduse kätte on NSVL-us eriti mõjunud ühiskaubandus-

võrgu suurenemisele. NSVL-us tegutseb maal 24 000 kaubandusühingut, milledeesse oli koonduanud 40 milj. liiget. Igal ühingul on 4—5 kauplust ja 1938. a. tegutses ühinguil kokku 155 000 kauplust ning 53 000 kauba- ja põllumajandussaaduste ladu. Ühingute läbimüügid olid maal 1935. a. 15,7 miljardit rubla, kuid tõusid 1938. a. üle 30 miljardi rubla.

Ühiskaubanduses on eriti suure tähtsusega ühingute universaal-kaubamajad, kus on müügil kõik laiemale hulkadele vajalikud kaubad. Sääraseid kaubamaju tegutseb maal

üle 11 000. Universaal-kaubamajade kõrval on rida ühinguid asutanud erisuunalisi kauplusi vastavalt oludele ümbruskonna vajaduste rahuldamiseks. Üldisest ühiskaupluste läbimüügist maal langeb ca $\frac{1}{6}$ universaal-kaubamajade arvele.

Ühingute hulgikaubandus on koondatud oblasti-, krai- ja vabariigi kaubandusühingute liitude keskusesse, arvult 366. Neist $\frac{2}{3}$ kaupleb kõigi kaupadega, kuid $\frac{1}{3}$ on spetsialiseerunud erisuunalisele kaubandusele.

Erilist tähelepanu on kaubandusühingud pühendanud viimasel ajal leivatööstuste ja ühiskondlike söögimajade rajamisele. Kui 1935. a. ühingul oli ainult 5000 leivatööstust, siis 1938. a. tegutses neil 20 000 leivatööstust, mille tootmisvõime oli ühe töövahetusega 17 400 tn leiba ning neis käitis töötas 1938. a. 100 000 töölisi. Rööbiti sellega on arendatud ühistegelikke söögimaju. Ühistegelike asutiste käes oli 1938. a. 3830 söögimaja, 1100 teemaja, 970 restorani ja 670 mitmesugust eritoitluspunkti. Nimetatud asutiste läbikäik tõusis 1935. a. 0,5 miljardilt rublalt 1938. a. 1,3 miljardile rublale.

Erilist tähelepanu on pühendatud kaubandusühingute poolt kolhoosnike pere varustamiseks kiirel põllutööajal mitmesuguste kauba- ja toidainetega, milleks on loodud erilised liikuvad kauplused vajalike tarvete rahuldamiseks.

Tarbimiskaubanduse kõrval on ühingul erilisesandeks põllumajandussaaduste kokkuostu teostamine põllupidajailt, seega saaduste turustamine ilma vaheltkauplejateta otse tarbijale, milleks ühingud sõlmivad kokkulepped linnade vastavate kaubandusorganisatsioonidega. Kaubandusühingute osatähtsus oli tähtsamate saaduste turustamisel (1937. a.) kartul 55%, aedvili 37%, kariloomad 45%, munad 38%, vill 40%, toornahad 44%. Kaubandusliku tegevuse korraldamiseks on loodud rajooniliitude juures eriline transportvahendite park, mis koosneb mitmesuguseist transportvahendeist. 1938. a. oli selles üle 15 000 auto ja 64 000 hobuse.

Kaubandusühingute, milliste läbikäik on viimasel ajal tõusnud 1935. a. 15 miljardilt rublalt 1938. a. üle 30 miljardi rubla, tegevus on toimunud väga tihedas koostöös riigiasutis-

tega ning kaubandusliikude operatsioonide teostamiseks krediteerib riigipank ühingute liite ja otseselt $\frac{1}{4}$ ühinguid. Kuna ühiskaubandus on suureks kaasaaitajaks kaubanduses sotsialismi võidulepääsuks, siis on see leidnud ka NSVL-u valitsuse poolt erilist tähelepanu ja alatist toetamist.

Ühiskaubanduse organisatsioon. Kaubandusühingud NSVL-u kujutavad endist laiale töötavatele hulkadele tuginevat, majanduslikul alal

tegutsevat ühiskondlikku organisatsiooni, kus selle valitsemist ja järelevalvet teostavad liikmed oma esindajate kaudu. Liikmeks võib astuda ühingusse iga NSVL-u kodanik, kes on saanud 16 a. vanaks. Liikmete vastuvõttu teostab juhatus pea- või esindajate koosoleku kinnitamisel. Liikmeil on võimaldatud vabalt ühingust lahkumine ning osamaksud makstakse tagasi 3 kuu jooksul pärast aruande kinnitamist. Sisseaste- ja osamaksu määrab ühingu üldkoosolek. Perekonnaliikmete osamaks on tavaliselt $\frac{1}{4}$ perekonnapea osamaksust. Praegu arvestatakse kaubandusühingute liikmeid 40 milj.

Kuna ühingute tegevuspiirkond on sageli küllaldaselt suur, siis valitakse ühingu tegevuse juhtimiseks liikmete jaoskonna koosolekuil üheks aastaks volinikud. Jaoskonnad on moodustatud sageli kolhoosi tegevuse ulatuses. Kaubandusühingu kogu tegevuse piirkonnas valib piirkonna volinike koosolek ühingu tegevuse juhtimiseks 5—7-liikmelise juhatus ja 3—5 l. revisjonikomisjoni, missugused annavad aru oma tegevusest liikmeile iga 3 kuu järel liikmete jaoskonna ja piirkonna volinike koosolekuil.

Kaupluste tegevuse järelevalveks on valitud jaoskonna koosolekuil erilised ühiskondlikku järelevalvet teostavad kaupluskomisjonid.

Töö ja tegevuse ühtlustamiseks ning tugevama ühiskaubanduse organisatsiooni kujundamiseks on kaubandusühingud ühinenud rajooniliitudeks, milleid on üle 2500. Rajooniliidud kuuluvad oblasti-, krai- ja vabariigi liitudesse, missugused alluvad NSVL-u ühiskaubanduse keskorganisatsioonile. Rajooniliitude koosolekud toimuvad mitte harvem kui 2 aasta kestel. Rajooniliitu saadavad esinda-

jad kõik rajoonipiirkonna ühingu. Rajoonikoosolek valib esindajad oblasti koosolekuile ja need — vabariiklikule ja ülemaalsele nõupidamisele.

Selgitus- ja kasvatusöö.

Разъяснительная и воспитательная работа.

Kuna ühiskaubandus NSVL-us kujutab endast laiadele hulkadele tuginevat kaubandusorganisatsiooni, on erilist tähelepanu pühendatud ühistegelikele selgitus- ja kasvatusööle.

Vastavate tööjõudude ettevalmistus toimub erilisel lühiajalisel kursusel ja pikemaajalisel õppeasutisil. Eriti on levinud 1½-, 2-, 3-kuised erikursused ühiskaubanduse alal tegutseva tehnilise personali ettevalmistamiseks. Lisaks sellele harrastatakse ulatuslikult üks või paar korda nädalas toimuvat õpiringi tegevust. Juhtivate jõudude ettevalmistamiseks töötab Moskvast eriline instituut, üle 800 õpilasega, ning üle maa eri kohtades 17 vastavat tehnikumi 4000 õpilasega, kaubandusliku erihariduse omandamiseks. Arvestades olukorda, et NSVL-us töötab ühiskaubanduse alal kokku üle 757 000 inimese, neist kaubanduse alal 450 000, transpordi alal 60 000 ja toitlustuse alal 54 000, on säärase suure ja ulatusliku ühiskondlik-majandusliku organisatsiooni korralik töötamine võimalik hästi ettevalmistatud tööjõudude ja juhtkonnaga, mida võimaldavad eespoolnimetatud õppeasutised.

Kokkuvõte.

Ühiskaubandus NSVL-us on: 1) lahutamata osa sotsialistlikust majandussüsteemist ja on eriliselt

aidanud kaasa kaubanduses sotsialismi võidulepääsuks, mistõttu ta on ka leidnud erilist tähelepanu ja alatist toetamist NSVL-u valitsuse poolt; 2) ühiskaubandus kujutab endast laiadele hulkadele tuginevat, majanduslikul alal tegutsevat organisatsiooni, kus selle valitsemist ja järelevalvet teostavad liikmed oma esindajate kaudu. Liikmeks võivad astuda kodanikud alates 16 aasta vanuselt ja liikmete pere tõuseb üle 40 milj.; 3) ühiskaubanduse alal tegutseb 24 000 kaubandusühingut 155 000 kaupluse ja 53 000 kaupla- ning põllumajandussaaduste laoga. Igal ühingul on 4—5 kauplust. Ühingute läbimüük oli 1938. a. 30 miljardit rubl. On arendatud universaal-kaubamajade ja ka erisuunaliste kaupluste tegevust; 4) ühiskaubandus on viimasel aastail eriti arendanud ühistegelikul alusel leivatööstust ja ühiskondlikke söögimaju. 1938. a. tegutses 20 000 leivatööstust, 3830 söögimaja, 1100 teemaja ja 670 mätmesugust erisupunalist toitluspunkti 1,3 miljardi rubla läbikäiguga; 5) alates 1935. a. on teostatud sotsialistlikus kaubanduses kindel tööjaotus, mille alusel kaubandus korraldatakse linnas sotsialistliku riikliku ja maal sotsialistliku ühistegeliku kaubanduse alusel; 6) kuna ühiskaubanduse alal töötab 757 000 inimest, on pühendatud erilist tähelepanu tööjõudude vastavale ettevalmistusele, milleks töötavad sellekohased lühiajalised kursused, 17 tehnikumi ja Moskvast eriline instituut.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS JUULIS K. A. ТАЛЛИНСКАЯ ГАВАНЬ В ИЮЛЕ 1940 Г.

Tallinna sadamast läbikäinud välissõidu-laevade ja nende vedude ulatus k. a. juulis oli järgnevat:

	Välissõidust juulis:			
	Saabus	Väljus		
	1940	1939	1940	1939
Laevade arv	114	189	116	204
Laev. maht net. rgt.	90 511	122 182	82 718	126 961
Reisijaid, arv	282	10 487	360	11 036
Kaupu, tn.	29 591	24 777	80 789	50 748

Laevu käis Tallinna sadamas k. a. juulis märksa vähem kui m. a., läbikäinud laevade maht on tänavu juulis 30,4% väiksem m. a. juulist. Kaubavedu laevadel toimus tänavu juulis suuremas ulatuses kui m. a. ja seda nimelt väljaveo osas. Väljavedu laevadel tõusis tänavu juulis 80,8 tuh. tn-ni m. a. 50,7 tuh. tn vastu. Sissevedu laevadel jäi k. a. juulis ca tuh. tn võrra väiksemaks m. a.-st.

Rannasõidus liikles k. a. juulis laevu mahult Tallinna sadamas peagu sama palju nagu m. a. samal ajal. Lähikäinud laevade maht ulatus 27 244 net. rgt. Kaubavedu rannasõidulaevadel oli tänava väljaveo arvel suurem müllusest. Üldse veeti k. a. juulis rannasõidus Tallinna 11 068 tn ning Tallinnast 7322 tn.

Aasta algusest kuni 1. aug. oli Tallinna sadama läbikäik vedude alal järgnevi:

Välissõit:	Saabus:		Väljus:	
	1940	1939	1940	1939
Reisijaid, arv	1 692	28 771	2 068	29 383
Kaupu, tn	155 175	195 756	221 282	244 875
Rannasõit:				
Reisijaid, arv	...	3 929	...	4 021
Kaupu, tn	20 771	42 170	17 848	9 503

Vedudest on kaubavedu k. a. 7 kuu jooksul väljaveo osas väliskui ka rannasõidus suurem m. a-st.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

РЫНОК СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРОДУКТОВ.

VÕITURG — МАСЛО.

Võiturul põlisid hinnad e. n. tasemel, mistõttu eksportvõihinna-noteering jäi endiseks, s. o. 215 s. kg franko saatejaam. Noteeritud hind kehtib 26. VIII—1. IX s. a. sissetulnud või kohta. Tendents kindel.

Samuti nagu Lääne-Euroopa karjajandusmaais, avaldub ka Soomes piimatoodangu tunduv vähenemine võrreldes m. a. Saksa päritoluga andmete järgi vähenes piimatoodang Soomes mais 24% ja juunis 19% võrreldes m. a. samade kuudega. Pii-

matoodangu vähenemisega kaasus ka võitoodangu vähenemine 20% ulatuses. Võitoodangut Soomes hinnati 1939. a. 52.—55 000 tn-le, millest 33 100 tn oli valmistatud piimatööstuses. Pealeselle valmistati 14 000 tn margariini. Kuna 1939. a. 17 000 tn võid eksporditi, jäi siseturu-tarvituse katteks ühes margariiniga 48 000 tn. K. a. aga võid ekspord Soomest puudub, kusjuures võid on imporditud isegi Rootsist.

KASEIIN — КАЗЕИН.

Kaseinihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 2. sept. noteeriti toorkaseiini I sordi hinnaks 29. s. kg ja II sort 27 s. kg franko piimatööstus, kusjuures toorkaseiin peab sisaldama kuivainet 36%.

Vastavalt kuivainesaldusele võib hind kujuneda noteeringust kas kõrgemaks või madalamaks.

Tendents kindel.

PEEKONITURG — БЕКОН.

Sealihaturul valitseb endiselt elav nõudmine. Sigade pakkumine toimub tagasihoidlikult ning nõudmine ületab pakkumise. Praegu Eesti Lihaekspordi ühistapamajad peekonit ei valmista, vaid ostavad põllupidajalt sigu ainult eluskaalu alusel.

2. IX—8. IX s. a. maksavad Eesti Lihaekspordi ühistapamajad kokkuostetavate elusigade eest: sead raskusega kuni 120 kg 84 s. eluskaalu-kg ja raskemakaalusist sigadest — 88 s. eluskaalu-kg.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — УБОЙНЫЙ СКОТ.

Tapaloomade- ja lihaturul vähenes kauba pakkumine kõigi kaubasortide juures, peale sigade, milliseid turustati m. n. 410 e. n. 227 vastu, millist arvu tuleb lugeda veel küllaltki väikeseks. Tagasihoidlikuma pakkumi-

se tõttu paranesid tapaveiste hinnad 2—5 s. kg-lt. Lammaste, vasikate ja kõigi sigade juures, arvatud välja rasvasead, oli hinnatõus 5 s. kg-lt, kuna rasvasigade juures oli hinnatõus suurem — 8 s. kg-lt. Tendents

eelolevaks nädalaks veiseil, lammastel selgusetu ja vasikail ning sigadel püsiv.

Nädala keskmiselt maksusid suurmüügil:

Suuremad pullid: rammusad 66—70 s. ja keskmised 65—66 s. kg; eluskaalu järgi 40—43 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 65—69 s., keskmised 62—65 s. ja lahjad 60—62 s. kg; eluskaalu järgi 35—38—41 s. kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud 72—80 s., rammusad 62—72 s., keskmised 51—59 s., lahjad 44—50 s. ja praak 40—42 s. kg; eluskaalu järgi 24—33—41—47 s. kg.

Mullikad: nuumatud 72—80 s., rammusad 63—67 s., keskmised 60—63 s.

TOORNAHKADE TURG — КОЖА.

Toornahkade turul püsib seisund endiselt kindel. Nõudmine toornahkadele püsib. Hinnad on juba kauemat aega seisnud samal tasemel. 30. VIII s. a. Börsikomitee juures noteeriti toornahkade kokkuostuhindadeks franko vastuvõtupunkt 2. IX — 8. IX. s. a.

Veisenahad, värsked I sort pulli- 120 s. kg, lehma- ja mullikanahad 100 s. kg, II sort pulli- 108 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg ning praaknahad 75 s. kg; soolatud nahad I sort pulli- 143 s. kg, lehma- ja mullikanahad 120 s. kg, II sort pulli- 129 senti kg, lehma- ja mullikanahad 108 s. kg ning praak 90 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, I sort kõik kuivad,

KANAMUNATURG — ЯЙЦА.

Kanamunahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 30. VIII s. a. noteeriti eksportmunaade hinnaks 118 s. kg ja siseturumunaade hinnaks 95 s. kg franko kogumispunkt. Tendents kindel.

PIIMATURG — МОЛОКО.

Piimahinnad endiselt püsivad. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 2. septembril s. a. noteeriti Tallinna toodavale lahtisele piimale endised hinnad, s. o. I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 13—14 senti liiter ja müügil piimatööstustele 12—13 senti liiter; II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11—12 senti liiter ja müügil piimatööstustele 10—11 sen-

TERAVILJATURG — ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ.

M. n. algas teravilja kokkuost Põllumajandussaaduste Kokkuostukomitee Teraviljaosakonna poolt. Enne teraviljaostu algust

ja lahjad 49—54 s. kg; eluskaalu järgi 28—35—40—47 s. kg.

Vasikad tapetult ilma nahata: nuumatud 90—100 s., rammusad 85—90 s., keskmised 75—85 s. ja lahjad 70—75 s. kg; eluskaalu järgi vastavalt sordile 48—57—64—70 s. kg.

Lambad tapetult: rammusad 95—100 s., keskmised 85—95 s. ja lahjad 75—85 s. kg; eluskaalu järgi 45—50—53 s. kg.

Sead tapetult ühes peade-jalgadega: noored peekonkaalulised 140—145 s., lihasead 135—145 s., rasvasead 142—150 s. ja vanad emised 120—130 s. kg; eluskaalu järgi liha- ja noored sead 104 s. ja rasvasead 106 s. kg.

värsked raskusega kuni 3,0 kg kr. 5.— tk, II sort raskusega üle 3,0 ühe kg hind kr. 1.65 ning III sort praaknahad kr. 3.25 tk. Tendents selgusetu.

Lambanahad, I sort OJ kr. 6.— tk., II sort J kr. 5.— tk, III sort L kr. 4.— tk., IV sort K kr. 3.— tk. ja V sort praaknahad kr. 1.50 tk. Tendents kindel.

Hobusenahad, sabata ja lakata, I sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr 16.— tk., II sort soolatud nahad 10—17 kg ning värsked 12—20 kg kr. 11.— tk. ja III sort soolatud nahad alla 10 kg ja värsked nahad alla 12 kg ning kõik praaknahad kr. 6.—tk. Tendents kindel.

Siseturu-linnades maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinn	13—15	Pärnu	13—14
Narva	15—16	Valga	14—16
Tartu	14—15	Rakvere	13—14

ti liiter. Nõudmise-pakkumise vahekorras muudatusi ei ole märkida, missugune piisib enam-vähem tasakaalus. Kohati on pakkumine ületanud nõudmise.

Välkemiüügil hinnade piimakauplustes on piimahinnad püsinud peagu muutusetu. Tallinnas I valiku pudelites maksus kohati kuni 20 senti liiter, Narvas langes 16 sendilt 15 sendile liiter.

korraldas Põllumajandussaaduste Kokkuostukomitee Teraviljaosakond ankeedi põllupidajate juures, millega põllupidajad pidid

teatama müülapakutava rukki ja nisu koguse. Ankeet pidi olema ära antud 19. aug., kuid paljud põllupidajad ei saanud selleks ajaks vastata, kuna puudus ülevaade sellest, kui palju võidakse müüa, sest vilja oli suures enamuses veel peksmata. Teraviljaosakonnale saabunud ankeedist selgub, et teravilja müülapakkumine on võrdlemisi elav.

Teravilja tegelikku vastuvõttu alustati 27. aug. Kokkutulek esimesil ostupäevil oli tagasihoidlik, kuid näitas m. n. lõpuks päev-päevalt järjest suurenemist.

AEDVILJATURG — ОВОЩИ.

Köögiviljaturul on praegu pakkumine nõudmisega tasakaalus ning viimase nädala jooksul ei esinenud enam hinnalangust tähtsamal köögiviljadel. Erandi moodustab tomat, mille hind langes 10 s. kg-lt.

Kurke tuuakse veel turule autokoormatena, peamiselt Pärnumaalt, kuid nende hind püsib e. n. kõvenenud hinna tasemel, s. o. 150—170 s. 100 tk.

Marjaturult on aedmarjad juba peagu kadunud. Väikesel arvul on veel punaseid sõstraid. Pohlade pakkumine on suurenenud ning hind langenud 5 s. kg-lt võrreldes e. n.

Väikesel kogusel oli esimest korda turul õunu — 150—250 s. kg. Õunad on väikesed ning nõrga mihusega.

KALATURG — РЫБА.

M. n. valitsenud tormiste ilmadega oli kalastamine osaliselt takistatud, mistõttu kalasaak kujunes paiguti nõrgaks.

Rahuldavat saaki andis ainult lõhekalastus, sest tormide mõjul lähenesid lõheparved meie jõgedesse ja rannavetesse. Müügilolevad suuremate koguste tõttu laupäeval langes lõhehind õige tunduvalt. I valiku lõhe pakuti terve kala viisi 200—300 s. kg, kuna eelmisel päevil müüdi lõhe 350—400 s. kg. Lõigatult müüdi lõhe 350—450 s. kg., mereforell 150—200 s. kg. Ka angerjahnas oli väike langus. Paiga-angerjat müüdi 130—150 s. kg., rändangerjat 180—220 s. kg. Peipsi siiga I valikus 120—140 s. kg., II valikus 80—90 s. kg. Muude kalaliikide müügihinnad püsisid endisel tasemel, ainult ahven oli kallim.

Siis on kalalaikajate valitses võrdlemisi elav tegevus. Müügil esines mitmet sorti kodumaist soolakala.

Praegu teostub vilja kokkuost Tallinnas, Viljandis, Pukas, Jõgeval, Tõrvas, Antslas ja Põlvas. Lähemal päevil alatakse vilja kokkuostu järk-järgult uutes keskuses. 3. sept. alatakse rukki ja nisu vastuvõttu Türi ja Tartus. Vilja kokkuostupunkti-des võetakse vilja vastu ka neilt põllupidajalt, kes ei saanud müülapakkumisankeedi õigeaegselt täita ega ära saata.

Rukki- ja nisupeksmise lõpulejõudmisega on järkjärgult elavnenud ka nende pakkumine sisemaa-linnade turgudel.

Aedsaaduste hinnad noteeriti 30. VIII: Mustikad, eksportkõlblikud, franko kokkuostukoht 40 s. kg. Tendents rahulik.

Kurgid konservimiseks, franko Tallinn 18 s. kg. Tendents kindel.

Konservkurgid, eksportkõlb. ca 5 kg neto, plekktoosides 3.50 kr. Tendents kindel.

Sibulad, põllukuiivad, eksportkõlblikud, franko kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta 18,5 s. kg. Tendents kindel.

Tallinna turul maksusid 2. IX:

	s. kg		s. kg
Karusmarjad . . .	110—150	Arbuus	150—170
Punane sõstar . . .	90—100	Melon	130—150
Põldmarjad	150	Kõrvits	35—40
Mustikad	55—60	Sibulad	30—35
Pohlad	25—30	Peakapsas	25
Tomatid	45—60	Hapukapsas	50

Räimesaak oli endiselt väike. Räimi müüdi Tallinna turul 60—70 s. kg, kilu 80—90 s. kg, turska 15—20 s. kg, lõigatult 20—35 s. kg ja fileed 45—50 s. kg.

Tähtsamate kalaliikide müügihinnad s. kg: Tallinnas 31./VIII Tartus 31./VIII

Lõhi, värsked	250—300	—
Lõhi, lõigat. värsked	350—420	—
Mereforell värsked	150—200	—
Angerjas, ränd, värsked	180—220	—
Angerjas, paiga, värsked	130—150	—
Koha I valik, värsked	100—140	80—120
Koha II valik, värsked	100—120	—
Haug, värsked	70—90	50—60
Latikas	60—70	—
Ahven, mere	100—110	—
Ahven, järve v.	60—65	25—40
Siig värsked	80—140	60—100
Räim	60—75	—
Kilu	80—90	—
Tursk, terve	15—20	—
„ lõigat.	20—25	—
„ filee	45—50	—
„ lõigat. värsked	70—80	—